

FAMICULLU FAMITIA

DIUARIU BELETRISTICU SI ENCICLOPEDICU — LITERARIU.

LITERATUR'A PROVENÇALA.

(Fine.)

Vine acumu intrebarea: fost'a óre influintiata poesi'a italiana din cestiune de vreo alt'a straina? Rspunsu: in Itali'a, couchiendu dia unele euuntiatuuni ale lui Dante si Boccaccio, incátu pentru poesi'a epica a predomniitu prin seclulu XIII. cea francesca, éra incátu pentru poesi'a lirica neindoitu cea provinciale. Si intr'adeveru istori'a ne invétia, cà la curtile Italiei superiori trubadurii gasise o nóua sí pré placuta patria, sí cei ce din indigeni aspirá a se impartasi din glori'a numitiloru poeti, trebuiá vrendu nevrendu se se incerce a-si aretà talentulu poeticu in limb'a loru. De aci sí aflámu mai multi trubaduri insemnati de nascere Italiani, cá Bartolomeiu Zorgu, Bonifaciu Calvo, Lanfrancu Cigala, Sordel, marchisulu Adalbertu de Malaspina sí altii. Chiaru si jocalatoru provinciali intempinámu pre la cele curti italiane sí pre la festivitátile publice.¹⁾

Desi dara de o parte nu contestámu, cà lyric'a italiana antica s'a nascutu din elemente indigene, din poesi'a si music'a poporala italiana, sí cà formele principale ale dísei ípoesie, cantiunea sí sonetulu, numai numele lu-au comunu cu lyric'a provinciale sí francese: de alta parte trebuie se concedemu, cà ea are sí párti constitutive straine, alesu provençali. Noi trecemu preste ace'a, cà notiunile a face viersuri sí poetu suntu sí aici „trovare“ „trovatore“ cá la Provinciali, desi poetulu se numesce mai bucurosu „dicitore“

(=dicatoriu), sí trecemu preste alte lucruri formali comune ambeloru literature poetice. Memorámu numai in privint'a cuprinsului séu materiei, cà p. e. poetulu italianu Polo are unu sonetu intregu prelucrata dupa unu sonetu intregu prelucratu dupa o cantiune a trubadurulu Perdigon. Asemenea imitédia Amorozzo pre Aimeric de Peguilain, Jacopo de Lentino pre Folquet de Marsili'a sí altii pre altii.

Cu tóte aceste nice unulu din vechii poeti italiani, inainte de Dante, nu face amintire de literatur'a provinciale: unulu singuru, Folgore de S. Germiniano, lauda saltulu sí cantulu Provençaliloru. Pentru acea inse inriurint'a literatur'e poetice provinciali asupr'a italianei nu se póte negá; ba chiaru sí cuvete provençali intrara sí fure suscepte in limb'a poetica a Italiei, numerulu caror'a unu Bembo lu-esagerà, éra altii cá Castelvetro sí Peticari din patriotismu reu intielesu lu-scarira ori lu-negara de totu, eruditii de a dóu'a clase vrénu asemeni cuvete provençali a-le esplicá din diferele dialecte italice.

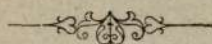
La totu casulu acea un'a nu se póte trage la indoieía, cà poesi'a provinciale erá in Itali'a áncu in seclulu XIV. cunoscuta si pretiuita. In cartea de petrecere sociale intitulata „Cento novelle antiche“ ocure cantiunea cutarui trubaduru chiaru in limb'a originale provinciale, cea ce presupune cunoscenti'a acesteia in Itali'a. Mai multu: Dante zelédia incontr'a compatriotiloru sei, càci

¹⁾ Muratori Antiquitates Ital., II. 843.

acesti-a limb'a loru materna o postpuu limbei trubaduriloru. *)

Altmintrea Dante a fostu unu cunoscatoriu și amicu alu poesiei vechie provençali, imită câtev'a din formele de arte ale acestei, compuse chiar' versuri in limb'a cestiunata, si prin operele s'ale redică mai multoru trubaduri monumentu neperitoriu. Petrarc'a lu-imită intru acést'a, și poesiele lui demustra, că elu si-a fostu facutu studiu din liricii cei mai vechi ai evului mediu. Ambii au binemeritatu de poes'ă trubaduriloru și preste totu de literatur'a provinciale antica, carea fóra asemeni recomandatiuni din partea acestoru doi maiestrii, cine scie, óre nu s'ar fi datu incetu pre incetu cu totulu uitării și perirei?!

DR. GREGORIU SILASÍ.

J. Ch. Fr. Schiller.

1759—1805.

I. Chr. Fr. Schiller, coetanu și emulaturu cu W. Goethe pentru cunun'a nemoriei in poes'ă germana, s'a nascutu in 10 Noemvre 1759 in Marbach. Tatalu seu din fiu de pânieriu (brutariu) intrându la militie, ajunse la rangulu de maioru, și cá atare se invoí mai pe urma, cá si uniculu seu fiu (prelânga 3 fete) se imbrașieze carier'a militara. Asiá primí invitatiunea principelui din Würtemberg de a-si tramite baiatulu in nou infiintiat'a academia militara din Stuttgart, unde studiá (dela 1773—1780) ântâiu drepturile, si apoi medicin'a si unde fú premiatu in present'i'a lui Goethe, carele se abatú pe-acolo in excursiunile s'ale. Dar' inca de pre acum'a incepú a se ocupá cu deosebita predilectia cu filosof'ă si poes'ă. Dintre poetii germani 'lu atrase atunci mai alesu Klopstock. Primele s'ale incercari dramatice le aruncá in flacari; dar' nici in lirica nu-i prea succese atunci'a. Inca aci in etate abia de 18 ani incepe elu a lucrá la dram'a s'a »Rapitorii« (1777—1780).¹⁾ Dupa absolvirea studialoru fú denumitu de medicu prelânga unu regimentu; dar' nu-i placú nici prax'a medicala (pentru care n'aveá aplecare), nici subordnarea militara. Prelânga acést'a, parte prin edarea acestei drame pe spesele s'ale, parte printr'o viétia nu prea solida se incurcá in datorii. Dupa mai multe aventuri, din cari nu lipsí nici unu arestu de 14 zile (unde compuse tragedi'a s'a republicana »Conjuratiunea lui Fiesco in Genua«²⁾), esi din serviciu cu scopu de a se aplicá prelânga teatrulu din Manheim (unde se representá prim'a óra pies'a »Rapitorii.«) Dar' nesuccediéndu-i, se retrase la unu amicu alu seu la tíera (in Bauerbach), unde petrecúndu mai unu anu de zile (1782—1783), gatá tragedi'a s'a cetatianésca »Cabale si Amoru«³⁾

*) Dante Convito, pag. 93, 95.

¹⁾ »Die Räuber.« ²⁾ »Die Verschwörung des Fiesco zu Genua.« ³⁾ »Cabale und Liebe.«

(la inceputu sub numirea »Luise Millerin«) si proieptá renumit'a s'a drama »Don Carlos«¹⁾ De aci se reintórce la Manheim, unde remâne cá poetu teatralu pâna in Aprile 1785. In Dec. 1784 se presentá principelui Carolu Augustu din Weimar, carele petreceá la socrulu seu in Darmstadt, unde cetindu principelui actulu I din »Don Carlos«, acést'a 'lu denumi de consiliariu, ér' câtiv'a ani dupa ace'a capetá dela principele din Sachsen-Mainingen titul'a de consiliariu de curte.

Din 1785—1787 'lu aflamu la tatalu poetului Körner ântâiu in Lipsca, si-apoi la o via a acelu'a lângă Dresd'a, unde gatá pre »Don Carlos,« care fú prim'a óra representatu in Hamburg. De aci merse la Weimar, unde siedeá si Goethe, dar' erá dusu in Itali'a.²⁾ Aci fú primitu cu bucuria de renumitii scriitori Wieland si Herder. In 1788 'lu aflamu in Rudolfstadt, unde compuse poemele: »Dieii Greciei« si »Artistii.«³⁾ Publicându si »Istori'a decadintei Tieriloru de josu« fú denumitu in a. 1789 la midilocirea lui Goethe profesoru de istori'a universala la univ. din Jen'a; er' in a. urmatoriu se casatori cu Charlotta de Legenfeld. De-aci incolo se dedicá cu totu-de-a-dinsulu studiulu istoriei si a filosofiei Kantiane, publicându felurite tractate in ramurile aceste.

In a 1792 Republic'a francesa i conferi dreptulu de cetatienu. Doi ani petrecú apoi in cerculu familiei s'ale, restaurându-se dintr'unu morbu greu; ér' in a. 1794 reintorcúndu-se la Jen'a, intrá in relatiuni mai intime cu Goethe si cu Humboldt. Legatur'a loru amicala carea durá pâna la mórtea lui Schiller — produce o influintia fórté salutaria asup'r'a productivitatiei spirituale a ambiloru poeti.

Acést'a este epoc'a de adeverata gloria poetica a lui Schiller si totu-odata atátu de bogata in producte literarie, incátu omulu nu-si póte inchipuí, cum dânsulu fiindu totu cãm morbulentu in periodulu acést'a, a potutu se produca atát'a.

In a 1797 publicara ambii poeti »Xeniile«⁴⁾ ér' Schiller in anulu 1799 capd'operile s'ale poetice: »Poemulu despre clopotu« si »Wallenstein«⁵⁾.

Despre primul dice recensentulu, cá »este poemulu celu mai artisticu, celu mai perfectu si totu-odata celu mai popularu alu lui Sch.«; ér' »Wallenstein« transpira de unu glasu atátu de intimu, de atát'a avéntu si sublimitate, de atát'a popularitate, precum nici unu altu productu alu lui Sch.⁶⁾

In anii urmatori aparú »Baladele« si alte ne-numerate poeme, între altele si »Fetiór'a dela Orleanu« tragedia in 5 acte si unu prologu.⁶⁾

Devenitu prin atâtea escelinte lucrari mai adoratu in a. 1798 este chematu de prof. ordinariu la universitatea din Tübingen. In a. 1802 pentru meritele s'ale literarie fú radicatú prin imperatulu in statulu nobililoru. Dar' fisiculu seu si altcum

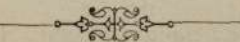
¹⁾ »Don Carlos, Infant von Spanien.« ²⁾ v. »Am. Famil.« Nr. 2 pag. 31. ³⁾ »Die Goether Griechenlands« si »Die Künstler.« ⁴⁾ v. nr. 2 pag. 31. ⁵⁾ Tradusa si in românesce: »Mórtea lui Wallenstein.« ⁶⁾ Tradusa si in românesce.

debilu, fiindu desu supus la suferintie parte mai usióre, parte mai grele, nu potú suportá unu atacu greu la plumâni, carele i curmâ firulu vietiei in 9 Maiu 1805.

Germanii inse i-au invecinicitu memori'a parte prin monumente (in Stuttgart si Weimar — aci impreuna cu a lui Goethe), dar' mai alesu prin formarea fundatiunei „Schiller“ in Dresd'a (a. 1859) cu menirea de a promová literatur'a nationala-germana, mai alesu poetica. Fundatiunea acést'a se urca aprópe la 1 milionu floreni v. a.

Imposanta a fostu serbatórea aniversara de 100 ani (in 10 Nov. 1859) dela nascerea lui Schiller, la carea a participatu cu entusiasm si pietate tóta suflarea germana de pe globulu nostru; ér numele lui Schiller si a lui Goethe suntu si voru fi pururea respicute cu cea mai mare veneratiune si cu adeverata admiratiune de totu natulu germanu precum si de straini.

Asiá sciú popórele culte se onoreze memori'a geniiloru lorú. *v. gr. b.*

Judetiulu.

— Romanu istoricu. —

VI.

Amaraciunile amorului.

„Se nu care cumv'a se te mai vedu vorbindu cu acestu boerasiu,“ repetase Sierbanu Voda de nenumerate ori cátra Rucsandr'a precându se întorceáu dela vênatóre, apoi chiar' si a-casa inainte de a se despartí de ea, i-o mai spuse odata.

Ea nu respunde nimicu, cà-ci firesce nu-i dedeá mân'a se-i descopere cà poftise pe Alexandru la dèns'a.

Lesne ne potemu dara esplicá agitatiunea ei. Dar' nici Alexandru nu erá mai liniscitu, — dupa o nópte petrecuta fàra somnu, se sculase inaintea faptului dfilei si se pregatise la întrevedereá cea multu acceptata.

Mai ântâiu consacrase toaletei s'ale o ingri-gire cu multu mai mare cà de alta-data, apoi dupa ce terminase cu ea, o pornise spre strad'a Sierbanu Voda, desí erá desu de deminétia, pre cându întèlhirea s'a cu Rucsandr'a erá hotaríta pentru tèmpulu dupa tóca, spre séra deci.

Dar' sermanulu tèneru nu se mai rabdá a-casa, trebuia se iscodésca prin pregiurulu conacului domnescu, cà se afle cine este acea lele Dochia, care aveá se-lu conduca adi in raiulu fericirei. Totu odata inse sperá, cà invèrtindu-se pe-acólea impregiuru, va isbutí a vedé faci'a adoratei s'ale pre la vre-unu geamu.

Fórte reu a facutu seraculu de elu, cà nu si-a infránatu poft'a s'a de a revedé pe Domniti'a, si cà indemnata de acésta pofta dedeá mereu róta pe la hanulu Sierbanu Voda, ast'felu încátu neaperatu trebuira se-lu observe ómenii

din curte, cari aveáu se umble in susu si in josu in trebile casei.

Acesti ómeni aflasera de un'a alt'a dela vênatórea de eri, dar' mai cu séma de patiani'a Domnitiiei si de mâni'a Domnitorului, deci vediendu pe tènerulu boieriu. 'si dadura socotél'a, cà elu trebue se fia coconasiulu celu cu pricina, si zelosi de a serví pe stapènulu lorú se grabira a-i spune despre staruinti'a lui Alexandru impregiurulu hanului.

Vod'a cându audí despre acésta indrasnela a flăcaului vofi se-lu prindia si se-lu arunce in temnitia, dar' apoi 'si luá sém'a, cà-ci i erá téma de banulu Mihnea. Puse deci pe unu argatu cà se pândésca pasii lui Alexandru.

Intru ace'a tènerulu nostru se sfirsíá de doru. Cu câtu inaintá tèmpulu mai multu, cu atât'a devenia mai verabdatoriu si mai descuragiatu, cà-ci nu potuse inca iscodí nici o ocaziune cà se faca cunoscinti'a lelei Dochia.

Inzadaru aruncá din ce in ce totu mai dese priviri cercetátore in interiorulu curtii. Din cându in cându vedeá câte o femeia, dara nici un'a nu esia, elu inse din partea s'a nu indrasmá a intrá in curte cà se vorbésca cu vre-un'a din ele.

Argatulu pusu de Voda cà se pândésca pe Alexandru intielese de multu ca tènerulu boieriu umbla dupa cev'a si se hotari a face o incercare pentru a descoperí intentiunile lui.

„Dór' cauti pe cinev'a,“ dísè elu, cându vediù cà Alexandru se oprise din nou la pórtá pentru a aruncá éراسi o privire in curte.

Tènerulu boieriu mesurá pe argatu cu o càntatura patrundietóre.

„Suntu de-aici din curte,“ facù argatulu clintindu din ochi.

Alexandru se socotise intru ace'a, cà nu va compromite déca va întrebá de lelea Dochia.

„Este o femeia la curte anume Dochia?“ întrebà elu prin urmare, dându-si unu aeru câtu se póte de nepasatoriu.

„Este,“ respunde argatulu, care erá istetiú si sèmtí indata cà coconasiulu voiesce prin midlocirea acelei femei se se puna in relatiune cu Domniti'a.

Lui Alexandru nu-i venia la socotéla se spuna asiá nici un'a, nici dóue, argatului cà se cheme pe Dochia.

Se decisese dara a indrugá vre-o minciuna.

„Am auditu de harnici'a ei...“ incepù deci cu voce sficiósa, ... „si cà ar' voi se se mute la tíera... pentru acést'a asi dori se-i vorbescú.“

„Éta-o, vine,“ facù argatulu aretându o femeia cáin in vârsta, care tocmai esia de pe pridvoru si càutá cu ochii impregiuru.

„De buna séma pre tine te cauta,“ 'si dísè Alexandru, „déca mai aveám puçina rabdare, n'ar' mai fi aflatu si acestu nesaratu de argatu — dar' nu-i nimicu,“ 'si mai dísè spre mângaiare.

„Lelea Dochia esí pe pórtá, fàra a luá in séma nici pe Alexandru, nici pe argatu, cu tóte cà acestu din urma i dase buna-díu'a.

„Este in adeveru Dochi'a," intrebà Alexandru inca odata, cà-ci se indoiá de sinceritatea flăcaului.

„Intréba-o si pe ea déca nu me credi pe mine," ripostà argatul pe scurtu si merse in curte, unde parù a avé de lucru si a nu se mai ingrigi de cele ce se petreceáu in giurulu seu

In realitate iuse pândiá.

Alexandru se luáse iute dupa Dochi'a, care apucase pe strada in susu.

Audiéndu pasii tēnerului boieriu, doic'a Rucsandrei 'si mai rari pe ai sei, apoi cându sosi Alexandru in dreptulu ei, se dete de-o-parte si dîsè:

„In cimiteriulu sfântului George nou, vomu poté vorbi nepânditi."

Alexandru intielese indata i-tentiunea femeii, si fàra a-si dá aerulu cà ar' fi vorbitu cu betrân'a, apucà dreptu spre locul indicatu.

Argatul, care sēmtise intregulu adeveru si se luáse frumusielu dupa Alexandru, vediù cà acest'a intrà in cimiteriu si se puse la pórtá cá se vedia ce va mai urmá.

Din nefericire Alexandru, dupa-ce se intielese cu Dochi'a in gradin'a mortiloru, o puse se iésa ea mai ântâiu. Argatul vediéndu-o, intielese indata cà se intēlnise cu Alexandru si se decise a nu-lu mai slabí din ochi.

Urmarirea tēnerului nu costà vre-o ostenéla mare pe argatu, cà-ci Alexandru nu se pré departá de hanulu Sierbanu Voda si totu-odata erá atâtu de preocupatu, încâtu chiar' déca ar' fi vediutu pe argatu nu l'ar' fi recunoscutu si nu s'ar' fi temutu de elu.

In fine se apropiase tempulu multu asceptatu. La beseric'a sfântului George resuná tóca, ér' aprópe in acel'asi momentu intrà marele logofetu la Voda, cá se-i dea raportulu obiceiuitu si se-si primésca instructiunile necesare.

Sierbanu Voda, erá deci retienutu cá vre-o óra, éta de ce 'si alese Rucsandr'a tocmai acestu tēmpu pentru intēlnirea ei cu Alexandru.

Numai afurisitulu de argatu se nu fi fostu, s'ar' fi petrecutu tóte dupa placulu ei

Alexandru, se vede tréb'a, luáse informatiuni amenuntíte dela Dochi'a, cà-ci de-abiá intrase marele logofétu in odaia de audientia, cându éta-lu si pe elu, cu pasi grabiti dar' nesiguri, trecându cele trei-patru trepte care conduceáu pre pridvoru. Aici trecù iute pe dinaintea usieloru dela odáile Domnitoriului si mersè dreptu la ace'a unde 'lu asceptá Dochi'a cá se-lu duca la stapâna-s'a Domniti'a Rucsandr'a.

Câtu erá de frumósa!

Inalta si subtírca de-i poteái cuprinde midí-loculu cu o mâna, cu peptulu rotunjoru, balaióra si rumena la faéa, cu guriti'a cá o garofitia, cu dinti albi cá fildesiulu si frumosi cá margaritariulu, cu ochi caprii invioritori, asiá erá Rucsandr'a, care in clipéla cându intrà Alexandru la ea, stateá óbla lângá o feréstra si facù unu pasu spre intēmpinarea lui.

„Am voftu se-ti multiamescu inca odata," incepù ea cu unu zimbetu imbatatoriu, „éta de ce ti-am dîsu se víi la mine."

„Scumpa Domniti'a," respunse Alexandru cu vocea tremurátore, „n'ai pentru ce a-mi multiamí."

„Mi-ai scapatu víeti'a," 'lu intrerupse Rucsandr'a cu o càutatura, care merse dreptu la inim'a tēnerului, apoi dete mân'a cu elu.

Alexandru lasându-se pe genunchi, luà ace'a mâna frumósa si-si lipí cu sete buzele s'ale cele infocate pe ea.

„Nu o-data, ci de o suta, de o mia de ori asiu fi gat'a a-mi jertfi víeti'a pentru d.-t'a," incepù elu.

„Scóla..." dîsè Rucsandr'a, apoi i-se curmà verb'a fâr' de veste si Alexandru sarisè naprasnicu in susu, cá-si-cându ar' fi fostu ridicatu de o péna.

„Si'a se deschise cu repeditiune nespusa.

Lelea Dochia intrase spariata.

„Pentru Domnedieu si maic'a précurata," dîsè ea ingrozita, „vine Mari'a-s'a Voda, auleo, ce va de noi."

„Ce se fia," facù Rucsandr'a cu mândrie.

„Vai, se ascundemu pe acesta cocouasiu, cá se nu dea preste elu!" dîsè lelea Dochia.

„Se-lu ascundemu. De ce?" Intrebà Rucsandr'a.

„Cá se scapi de rusine!" respunse lelea Dochia.

„Nu-i nici o rusine," obiectà Rucsandr'a, ci tocmai déca l'amu ascunde ar' fi o adeverata ocara."

„Destula ocara si necinste pe capulu meu," strigà Sierbanu Voda, care intrase in acelu momentu si audise ultimele cuvinte ale Rucsandrei. Lelea Dochia o tulí pe usia.

„Pedepsece-me," dîsè Alexandru cu ochii sclipitori, punéndu-se intre Voda si fia-s'a, „pedepsece-me déca ti-am gresítu cu cev'a, dar' nu infruntá pe Domniti'a."

„Nu te potu pedepsi," facù Sierbanu cu privirea incrunzata, „cà-ci nu esci vinovatu."

„Déca este undev'a vre-o vina, apoi numai la mine póte fi," protestà Alexandru.

„N'am gresítu tata, nici eu nici acestu tēneru," dîsè acum Rucsandr'a, cu glasu tremuratori.

„N'ai gresítu?" o intrerupse Sierbanu aspru, apoi luându-si sém'a, cà nu este bine a tiéné de martoru pe Alexandru la explicarile ce voiá se aiba cu fia-s'a, se întórse càtra acest'a si dîsè:

„Fétulu meu, destulu ai statu aici. Du-te a-casa, ér' ducându-te se taci despre cele ce s'au intēplatu intre noi, cà-ci déca nu vei vorbi nici-odata nimicu despre ast'a, va fi mai bine nu numai de noi, dar' si de tine."

Alexandru n'avù încàtrou, aruncându inca o privire lunga de induiosiare asupr'a Rucsandrei se retrase mutu si mahnitu.

„Rucsandra," dîsè acum Sierbanu Voda càtra fia-s'a, „mi-ai turburatu tóta firea ca portarea t'a!"

„Tata draga," respunse Rucsandr'a cu barbte, „eu nu-mi gasescu nici o vina."

J. Ch. Fr. Schiller
1759—1805.

(Schitt'a biografica vedi-o pe pag. 118.)

„Nici o vina!“ exclamă Sierbanu. „Se cade 6re si este cuviinciosu cá o Domnitia se-si deá int6lnire cu unu flácau in chili'a ei?“

„Déca acelu flácau a scapatu viéti'a Domnitiei, si déca Domniti'a de fric'a tata-seu nu-i póte multiamí faéia cu t6ta lumea, si nici se póte int6lni cu elu, cum se int6lescú ómenii...“

„Scapatu viéti'a!“ cu acésta exclamare o intrerupse Sierbanu Voda, „dá, asiu fi intielesu, déca s'ar' fi luptatu cu vre-o fiéra selbatica, elu inse te-a smúncitu numai, cá se nu te lovésca calulu teu. Si pentru acésta isprava gasesci tu cu cale se-i multiamesci, calcându in peti6re ori-ce cuviintia.“

„Tata,“ se rogá Rucsandr'a, „nu me dojeni asiá de aspru pentru unu lucru pe care 'lu gasescu atátu de firescu, ba cuviintiosu chiar', incátu n'asiu pregetá cá se-lu mai facu inca odata, ba si mai de multe ori...“

„Frumosu,“ replicá Sierbanu, „asiu mai trece cu vederea portarea t'a, déca flácaulu n'ar' fi tocmai fiulu lui Mihnea.“

„Nu te intielegu,“ observá Rucsandr'a.

„Nu scii, cá Mihnea 'mi este celu mai mare duşmanu.“

„Scú, inse...“

„Si cá mai bine asiu voi se te vedu intinsa in cosciugu, decátu se te scú soéi'a lui Alexandru.“

Rucsandr'a se facuse galbina cá cér'a.

„Eu... soéi'a lui Alexandru...“ ingâná ea dupa o pauza lunga, „unde te duci cu gândulu... tata?“

„Nici-odata,“ reluá Sierbanu, „nu voiu ingadui acésta unire.“

Domniti'a se reculese.

„Singuru m'ai fácutu se me gândescú la unirea mea cu Alexandru... cá-ci pâna acumu,“ adause ea punéandu-si mân'a pe inima, „numai sémintiulu recun6scintiei m'a stapénitu faéia de elu. Acum inse trebue se te intrebú: n'ar' fi mai bine cá prin acésta unire se impací si se imblândiesci pe duşmanulu d.-t'ale.“

„Nu-i cunosci pe acesti ómeni,“ erupse Sierbanu, „decátu se me unescu cu ei, mai bine...“

„Nu te jurá tata,“ 'lu intrerupse Rucsandr'a spariata.

„Mai bine se n'am parte de tine,“ 'si sférsi Sierbanu Voda juramentulu seu, pe care 'lu mai intari adaugându, „asiá se-mi ajute! D.-dieu!“

„Tata nu potu se-mi tâlcuescu artiagulu d.-t'ale, domolesce-te tata.“

„Nu, nu voiescu se mai audu de acesti ómeni. Se nu care cumv'a se indrasnesci a mai vorbi vre-odata cu acestu Alexandru.“

„Dór' nu vréi se me faci calugaritia?“

„Ba déca nu-mi fagaduesci, cá te vei tiéné de porunc'a mea...“

„Nu potu!“

„Nu potú?“ strigá Sierbanu Voda aprinsu, „ti-oiu aretá eu t6e cá poti!“

„Ai t6ta puterea asupr'a mea, dara nu cere dela mine unu lucru, care este impotriv'a firei. Tu poti porunci, eu inse... eu... nu potú ascultá.“

„Nu te voiu intrebá de poti séu de nu poti, ci voiu curmá t6ta sfad'a, trimitiéndu-te la manastire.“

Rucsandr'a 'si muşcá buzele.

„La manastire?“ repetá ea apoi cá si unu ecou.

„Da, te trimitu la maici, se-ti mai domolésca fiéra, se ti-o mladieze.“

„La care maici?“ intrebá Rucsandr'a.

„Ba dieu,“ facú Sierbanu Voda batjocorindu, „ai vrea se scii de-acum unde am se te trimitu, cá se spui si... lui Alexandru.“

Rucsandr'a n'avuse acésta intentiune. Intrebuse cum ar' fi intreatu ori-cine. Observarea nedelicata a tata-seu o vatamá, dar' totu-odata o puse pe gânduri.

„Me plecu si tacu,“ cu aceste cuvinte Rucsandr'a voi se curme acésta intrevorbire.

Sierbanu Voda, vediéndu pe fiia-s'a asiá de plecata, se indoiosia, cá-ci o iubiá fórté multu.

„Rucsandra“, reincepú elu cu vocea lina, „ce'a ce ceru dela tine este numai spre binele teu. Tu ai fostu totu-de-a-un'a féta cu minte; speru cá si acum te vei int6rce de pe calea cea ratacita si-mi vei face pe placu.“

„Tata, de ce-mi ceri unu lucru pe care nu-lu potu face,“ replicá Rucsandr'a.

„Nu-lu poti face? Ce vorba este ast'a scump'a mea,“ reluá Sierbanu Voda. „Pâna astadi n'am mai audítu-o din gur'a t'a.“

„Fiindu-cá pâna astadi nu mi-ai cerutu nici unu lucru, care se nu-mi fi fostu usioru de fácutu.“

„Inchipuesce-ti cá-si-cându nu l'ai cun6sce pe acestu flácau,“ reincepú Sierbanu. „Ajunga-ti cu recun6scintia ce i-ai aretatu pâna acum. Éta 'ti iertu si necuviinti'a ce ai fácutu, déca 'mi fagadui cá nu vei mai vorbi nici-odata cu elu.“

„Oh, tata!“

„Mi fagaduesci?“

„De ce me silesци se-ti stérnescu din nou artiagulu.“

„Nu vréi dara?“

„Nu me lasa inim'a!“

„Inim'a, nimicuri. Df mai bine cá esci o indaratnica, cá voiesci se me nesocotesci!... dar' me juru pe viulu Domnedieu...“

„Érasi te juri... Vina-ti in fire tata. Tocmai d.-t'ale, care esci chematu a veghiá asupr'a sortií unei tieri intregi, nu ti-se cuvine se-ti pierdi cum-petulu si chibzuél'a pâna intru-atát'a, incátu se te jori pentru unu nimicu, cá unu omu de réndu.“

„Destulu,“ i curmá Voda cuvéntulu, cá-ci la acésta infruntare nu tocmai nefondata a fiiei-sei, i-se suise sângele la capu, „destulu, numai un'a mai voiescu se audu, te lapedi de Alexandru, dá séu bá.“

„Tata draga“

„Nici unu cuvéntu mai multu, dá séu ba,“ racni Sierbanu.

„Ei bine dara...“

„Dá séu bá,“ repetá inca odata Voda infuriatu.

„Ba!“ făcù Rucsandr'a decisa.

„Bine,“ respunse Sierbanu, „vei vedé, tu ce ti-ai facutu,“ si cu aste trânti usi'a.

Indata ce esí, puse o santinela dinaintea chiliei. Apoi trimise dupa unulu dintre confidentii sei cei mai credintiosi, se sfatui cu dânsulu si 'lu insarcina se execute hotaririle ce luase.

Câtra séra Rucsandr'a fù provocata se se imbrace de caletoria, apoi dupa-ce fù gat'a o luara si o dusera in curte.

Acolo stateá o trasura inchisa de totu si trasa de patru cai, semnu cá erá menita pentru o caletorie mai indelungata.

In acésta trasura o pusera si o lasara singura. Nimeni nu cupriuse locu lângá ea. Trasur'a porní, merse tóta nóptea. Inspre díua se oprí.

„Am sositu?“ intrebà Domniti'a, care erá cá si aiurita de repede schimbare a sortii s'ale.

Nici unu respunsu.

Intr'unu târdiu se deschise unu geamu din partea despre capr'a trasurei si unu glasu de barbatu intrebà:

„Poftesci se te cobori puçinu josu?“

„Deschide-mi usi'a!“ cerù Rucsandr'a.

Geamulu prin care vorbise barbatulu celu necunoscutu se inchise din nou si érase fù acoperitu cu piele, cum fusese si mai nainte. Apoi preste câteva'a momente se crepà puçinu usi'a trasurei si acel'asi glasu de barbatu dîsè:

„Binevoiesce a te aplecá spre acésta usia, cá se-ti legamu mai ântâiu ochii.“

„Se-mí legati ochii?“ esclamà Domniti'a.

„Dar' ce, suntu óre o facátore de rele, de me tratati ast'felu?“

„Avemu porunca straşnica dela Mari'a-s'a Voda, se nu care cumv'a se te lasamu se vedi unde te aflu, deci, déca voiesci se esi din trasura, siliti suntemu se-ti legamu ochii.“

„Atunci mai bine remânu aici,“ se hotarí Domniti'a.

„Nu-ti este nici sete, nici fóme?“ mai intrebà necunoscutulu.

„Nu!“

Usi'a trasurei se inchise din nou.

Rucsandr'a érase remase singura si prin intunerecu desí sêmtiá cá este díua.

O amaraciune mare i cuprinse inim'a.

Mereu se intrebà: „de ce am se suferu eu acésta ocará,“ dar' nimeni nu veniá cá prin unu gestu macaru, nimicu nu se întemplá, cá prin vre-un'a din peripetiile acelei întemplari se-i lamuresca starea s'a.

Déca ar' fi indrasnitu a cercetá mai cu hotarire in fundulu inimei s'ale ar' fi trebuitu se descopere, cá iubiá pe tînerulu Alexandru, si cá acestu amoru devenise unu isvoru de suferintie amare.

„Dar' cu tóte cá nu ajunsese la o lamurita cunoscintia a starei s'ale, o nespusa sêmtire i dedeá curagiulu pentru a suportá aceste amaratiuni cu destula barbatia.

Trasur'a pornise din nou. Mergeá, totu mergeá unu mersu monotonu.

Biat'a fiantia plapânda, parasita pustêiului de singuratate ar' fi trebuitu se nebulésca, déca gândurile s'ale cele sburátore nu s'ar' fi succedatu necontenitu si priu unu tainicu si nedeslegatu farmecu n'ar' fi transpusu-o din nóptea temnitiei s'ale ambulante in palaturile d'aurite din imperiulu visuriloru fericitóre.

De-odata trasur'a se oprí din nou. Rucsandr'a érase fù intrebata, déca nici acum nu are vre-o trebuintia, déca nu i-e fóme, séu sete, ori déca nu voiesce se se dea josu din careta.

Biét'a féta intiepenise, flamândise.

De asta-data nu mai fù asiá de cerbicósa, cá-ci vai, trupulu celu slabu cu necesitatile s'ale cele vile incepuse a ingenunchiá spiritulu ei celu maretiu si 'lu coborí de pe inaltimile unei sublimi cugetari la platinudinele vietiei.

Se invoí dara a fi legata la ochi, cá-ci sêmtiá o mare trebuintia de a-si destiepení petiórele, de a respirá puçinu aeru próspetu si in fine a-si domolí fómea si a-si potolí setea, si pentru a satisfice acestoru trebuinti silita erá a se coborí josu din trasura.

Fu legata la ochi cu o naframa négra si dupa ce celu ce o legase se convinse cá nimicu nu poteá zarí prin naframa, se deschise usi'a trasurei ér' o mâna de barbatu o luá pe a ei si conducându-o binisioru o dete josu.

Rucsandr'a sêmtí sub petióre unu covoru móle de éroa verde si respirá aerulu balsamatu de padure, ast'a o facù se presupuna cá a sositu in o dumbrava, dar' nici unu semnu nu avù care se-i fi spusu cá in ce parte a locului se afla.

Ah, cum i se smâciá mân'a spre nafram'a cea afurisita, cu cáta sete doriá se-si rupa de pe ochi vélulu care o impedeá de a sórbe cu ochii chipurile de priu pregiuru, dar' barbatulu de lângá ea de o mâna o tiéneá, ér' pe cealalta o padiá, cá-ci in momentul in care se incercase a o redicá puçinu, sêmtíse, cá cu o apucatura repedita omulu o prinse de incheietur'a mânei celei libere si dîsè:

„Te rogu Domnitiá, nu me sili cá se te legu si de mâni.“

„Du-me dar' puçinu in susu si in josu, cá se-mí destiepenescu petiórele.“

„Poftimu,“ respunse barbatulu, „ne vomu preumblá puçinu, apoi, déca vei poftí te vei pune la mész'a, care se tinde aici pe érba verde. Vei mâncá si vei bé coconitia, câtu 'ti va cere inim'a, ér' dupa-ce te vei saturá si te vei adapá, vomu plecá érase, credu cá vomu ajunge pâna nu va inoptá.“

Rucsandr'a facù vre-o doi pasi in susu si in josu, condusa de necunoscutulu barbatu care o luáse la braçiu. Dupa ce-si mai destiepenise puçinu trupulu se asediá la mésa si mâncá si beú puçinu. Apoi plecara.

Mersera că vre-o două trei ore, în fine se oprira, trașur'a se deschise naprasnicu, fără că se se fi luat precauțiunile de până acum.

Rucsandr'a ne mai fiindu legata la ochi potea vedé.

Uimita privi împregiuru.

Erá unu locu fôrte romanticu, unde se vediu de-odata. Giuru împregiuru munti si déluri. Drumulu sierpuindu lînga albi'a unui rîu prundosu cu apa verde că smaraldulu si facîndu perle albe de spuma.

Dreptu în fața ei se redică o stîncă rîpósa coronata cu bradi înalti si svelti în dosulu căror'a se vedeá vîrfulu unui turnu.

Est'a erá de buna-séma turnulu besericuției dela manastirea unde avé se fia închisa fét'a lui Sierbanu Voda.

„Amu sositu,“ aceste cuvinte ale barbatului necunoscutu care escortase pe Rucsandr'a ne spunu că am ghicitu adeverulu.

„Vei vedé locurile astea si de-aici incolo,“ continuá barbatulu, „éta de ce nu ti-am mai legatu ochii.“

Apoi o poftise cu unu gestu se mérge spre turnuletiulu pe care 'lu zarise.

Erá o poteca îngusta si tiépisia, care conduceá la schitu, că-ci colea susu în munte nu potea fi o manastire, ci unu schitu numai.

Facura că vre-o jumetate de óra pana ce ajunsera dinaintea unei portitie îngaste, care serviá de întrare la unu micu complexu de edificii mici, din care se compunea asediamentulu religionaru numitu schitulu Lespedile.

Insoțitoriulu Rucsandrei batù în acésta pórt'a în scadintia anumita. Apoi acceptá. Dupa câteva momente se audíra pasi tîritori. O voce femeiesca întrebá:

„Dumniat'a esci?“

„Da, eu suntu,“ respunse barbatulu.

„Aduci pe Domniat'a!“ adause alta voce de femeia.

„Dochia, tu esti?“ strigá Rucsandr'a, care cu uimire recunoscuse glasulu ce resunáse mai pe urma.

În acestu momentu se deschise pórt'a.

„Eu-su,“ respunse totu-odata Dochia trista.

„Cum ai ajunsu aici?“ o întrebá Rucsandr'a.

„Mai sciu si eu, de-a órb'a, cu ochii legati că vai de mine.“

„Si pe tine te-a chinuítu asiá?“

„Dór' nu te voru fi adusu si pe d.-t'a cá pe o róba ticalósa.“ — Întru ace'a conducatoriulu Rucsandrei vorbise incetinelu cu maic'a betrána, care venise de le deschisese pórt'a. Calugariti'a, dupa ce-'si ispraví vorb'a cu necunoscutulu se întórse cătra Rucsandr'a sí-i díse cu tonu secu.

„Intrati, în schitu veti avé destula vreme cá se vorbiti.“

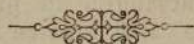
Femeile intrara, ér' conducatoriulu Rucsandrei se întórse la trasura si apucá cu ea drumulu spre Bucuresci.

A dóu'a dí Sierbanu Voda scia, că fi'a-s'a ajunsese la locul ce-i destinase întru pocáirea ei.

În adeveru, chili'a în care Rucsandr'a fú condusa seméná mai multu a închisóre decátu a locuintia cum se cade.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

De ce te-ai mai nascutu . . .

De ce te-ai mai nascutu în lumea
Ce este-o casa de nebuni,
Unde te-ascépta numai chinuri
Si a prostiloru minuni.

De ce te-ai mai nascutu, se-ti prinda
Virtutea t'a, cu brație reci,
Strigarea cea infricosiata
A calumniiloru de veci.

Abia cu degetulu; te-arata
Unu mincinosu, celoru misiei,
Si éta cum dup'áloru urme
'Ti saru în spate atáti pigmei, —

Ce-ar' vré s'arunce bard'a 'n luna,
Se traga ceriulu pe paméntu,
Ér' paméntulu se-lu cufunde
Într'alu infernului morméntu. —

De ce te-ai mai nascutu în lume
Déca nu poti se beai precum,
Bea marea riurile lumei,
Se beai, trei mori se pui pe drumu.

Déca iti tremura suflarea
Cându în injurii te-ai pierdu,
Déca desfráulu nu ti-e prietinu,
De ce în lume te ai nascutu.

Se-mi spui de ce mai vré se-ti díca
Cá si tu esci din veaculu nou,
Dac'alu prostiei glasu de-arama,
Nu te-a clatitu — si-ai remasu bou.

Déca nu strigi cá elefantii,
Ci 'n gurritu de turturea,
Spui tuturor'a ce se cade
Si strigi cá lumea e misiea.

De ce nu joci si tu cá altii,
Tovaraste se legati,
Din dí în dí, din nópte 'n nópte
S'apareti totu mai minunati.

Cá-ci déca vré se-ti créda lumea
Cá esci a ei si ea a t'a,
Me crede cu virtutea sfánta
Pe nime nu vei imbetá.

Traianu H. Popu.

Manca-auru.

— Istorie din Carpati. —

De Dr. Albert Amlacher.

Plaiurile încântătoare ale muntilor minerali ardeleni, se potu semená cu cele mai frumoase regiuni din Europ'a. Formele minunate si fantastice ale colinelor, posetiunile pictoresci ale satelor preste cari se aredica bólt'a ceriului pururea azurie, cine le-a vediutu odata — nu le mai póte uita.

Cetele touristiloru straini inca n'au strabatutu aceste tienuturi Prin muntii acesti'a numai cei de prin pregiuru caletorescu, si numai esceptionalu din cându in cându se ivesce ici-colea si câte unu englezu, carele cutéza a se aretá pre aici intocmai cá si unu pioneriu, cá ast'feliu totu atátu de grabnicu éراسi se dispara. Pentru ace'a suntu aici inca tóte originale si fâra vapséla: omulu si natur'a, inse plini de viétia si potere.

„Cátu de fericiti trebue se fia ómenii, cari locuescu aici!“ cugetám in mine, cându calcaiu pentru prim'a óra pre acestu paméntu. — Inse déca undev'a, desiguru aici se potrivescu cuvintele poetului:

„Lumea e perfecta pretotindenea,
Unde nu e omulu cu dorérea s'a.“

Aici paméntulu pastréza auru in sênulu seu, pentru ace'a ómenii cari locuescu in aceste sate si orasie cu o positiune atátu de încântătoare, n'au alta dorintia, nu cunosc decátu unu indemnu: Aurulu.

In vine mai multu séu mai puçinu bogate se intinde nobilulu metalu galbenu, prin vastulu etagiu a muntiloru minerali, de ace'a tóte cóstele déluriloru suntu subminate, fiinti'a báiloru si ocnelor se vedesce din departare, prin colórea deschisa a movileloru de moluz, cari se aredica inaintea báiloru.

Neobositu scrutéza si scormonescu saporii de auru acolo in internulu pamentului, si cine are norocu, — duce comóra a-casa!

Cátu unulu care érá deminétia inca cersitoriu, dispune sér'a de mí de floreni. Altulu érá din contra, lucra, chinue si rouncesce díle intregi, fâra a poté dobândi altu-cev'a, decátu dóra numai cele trebuintióse pentru lips'a díluica, si fâra a poté produce decátu ce e necesariu pentru intarirea fórté primitiva a minei. Totu ce scóte, nu é alt'a decátu pétr'a góla carea cându o pune in piu'a de metalu, nu produce nici unu graunte de auru scilpiciosu. Asemenea o patiesce adese-ori si legiunea spalatoriloru de auru, care 'si cérca noroculu pre tiermurii micutiiloru páraie séu in valurile repedi ale Ampoiuluiu séu ale Ariesiului.

Ori încàtràu vei privi pretotindenea observi ace'asi activitate generala, circulatiune ciudata si diversa, despre cari ni vestescu istoriele de pre tienuturile de auru ale nouliu continentu; pretotindenea ace'asi sórte variabila, ace'asi întémpare órba, adese-ori fatala . . .

Érá in septemânu'a rosaliiloru anului 186... cându suiám priporulu care duce din pictoresculu Hondolu la Boiti'a. — Din vale resunáu bubuitulu si larm'a piuelor, si strigatulu, cu carele câte unu spalatoriu de auru, indemná la lucra pre camaradulu seu, ce lucrá in óre-care departare de elu. — Saporii de auru treceáu pre lângá mine, geméndu si gâfaindu sub povar'a saciloru plini de pétra ce contineá auru si carea o duceáu la piu'a de metalu se o sfaríme.

Mai conveniám din cându in cându si cu câte unulu mai fericitu, carele déjà ajunsese a fi proprietariulu unui calu, ce duceá in loculu lui povér'a grea.

Lacomia face pre omu jalusu si invidiosu fácia cu deaprópele seu, încátu numai arare-ori 'si unescu mai multi poterile in interesulu binelui comunu si a ajutoriuluiu imprumutatu.

Totu insulu 'si cérca singuru noroculu seu, si nu vré cá si altulu se se impartasiésca din câscigulu lui.

In fine ajunsese pâna la acelu locu, unde drumulu — pâna ací piedísiu, — pornesce in directiune drépta pre lângá cóst'a délului. Nu departe de aici o gramada de moluzu, 'mi dete a intielege cá in apropiere trebue se esiste o baia.

Dupa o scurta cáutare o aflái: inse mare 'mi fú mirarea, cându observái, cá e baricadata si inchişa cu scânduri. Inaintea intrarei se redicá o cruce mare de lemn, in carea érá taiata o inscriptiune. Atari cruci dupa datiu'a acestoru tienuturi se redicáu si asiediáu in atari locuri unde se întémplesse vre-o nefericire . . .

Numai decátu me apropiái intr'acolo spre a me convinge despre cuprinsulu inscriptiunei, si a vedé a cui memoria o vestescu literele acestea.

Am remasu adéncu mişcatu cându cetii: — „Aici in acésta baia s'a nefericitu Bucuru Solde, in 4 Maiu 186.... Cându si-a intinsu mân'a spre a-si prinde noroculu, crud'a mórte 'lu-a rapitu... Isuse Christóse, Mântuitorulu omenimei indura-te spre sufletulu lui, si mângáie pre parasit'a s'a — mama.“

Adéncu mişcatu priu aceste cuvinte pre cátu de simple pre atátu de doióse, me întórsei catra drumu; si fiindu obositu de suitu, me asiediái pre covorulu mirositoriu de cimbrisoru, si meditându priviám in josu spre valea ce se intindeá la pólele délului.

Jelnice éráu cuvintele ce resunáu de pre ace'a cruce voiosului trecatoriu; si puçinu se potrivíu cu coloritulu si pomp'a de primavéra a impregiurimei, . . . cu parfumulu care 'lu respândíu florile de prin tóte partile, si cu ceriulu zimbitoriu a unei díle de primavéra.

„Cându si-a intinsu mân'a spre a-si prinde noroculu, l'a rapitu crud'a mórte,“ dísei eu in mine.

Da, — intr'adeveru asié este in acésta viétia; fericirea si nefericirea de multe-ori dáu mân'a un'a cu alt'a, si adese-ori, cându omulu crede cá a câscigatu-o pre ace'a, acést'a din urma se acatia de elu si-lu urmáresce neintreruptu.

Cuprinsu de cugetari multu mai serióse cá mai înainte, priviám acum regiunea dragalasia din pregiurulu meu. Pre potec'a, carea sierpuindu in diferite cotituri conduceá pâna in vârfulu délului, pre carele me aflám eu, — pre potec'a, dîcu desí fórte piedîsia, dar' siguru, pentru-cá erá calea cea mai scurta din Hondolu, se suiá o betrâna, carea fâr' a me observá, trecú cu pasi repedi pre lînga mine, si inca atátu de iute, câtu numai i permiteá etatea s'a.

Dêns'a portá costumulu frumosu a locuitoriloru din muntii minerali.

Nafram'a din stofa fina impaturata si indoita in feliurite chipuri i invalidá capulu si î-i incungiurá faci'a, care pareá a fi spresiunea personificata a suferintiei.

'Mi pareá fórte straniu, cá dêns'a nu urmá si mai departe calea s'a, precum presupuneám eu, ci merse de-adreptulu spre bai'a cea inchisa si incepú a tocá si a scuturá de scânduri.

„Bucuru!“ strigá ea cu vóce rogoáre. „Bucuru!“ fétulu meu, deschide, cá-ci eu sum, maic'a-t'a!“

Dupa ace'a 'si puse urechi'a pe paretele de scânduri, cá-si-cându ar' asceptá se capete respunsulu doritu.

„Bucuru!“ strigá dêns'a éra — si dupa o mica pauza „Bucuru, copilulu meu, fetiorulu meu, nu me audi?“

Dar' nici unu respunsu nu urmá. Totulu remase in tacere si in linisce cá mai înainte, numai o lina suflare a vântului legâná cunuo'a aprópe vesceda ce erá atêrnata de cruce.

... Betrân'a erupse intr'unu hohotu asurditoriu: „Ha-ha-ha! ei au inchisu bai'a, cá se nu potu intrá la tine!“

„O! nebunii de ei, nu sciú, cá iubirea de mama este mai puternica decâtu ori-ce pe lume.“

„Da, la tine, numai la tine voiescu se ajungu!“ strigá ea si incepú a sgêndurá si a impinge totu mai tare scândurile. Inse acestea eráu atátu de bine asiediate încátu tóta trud'a debilei femei remase zadarnica.

Puçinu tîmpu mai lucrá betrân'a la delaturarea baricadei, apoi incetându privi cu ochii tiêntiti inaintea ei. Atátu de infioratoriu luciá acestia in gropsiórele loru, câtu ti-se pareá cá din ei schinteéza... nebulie. Apoi indreptându-si privirea spre cruce adéncu mișcata murmurá:

„O, da: acum sciú eu cum a fostu! Voiái se-ti vedi maicuti'a fericita... voiái se-ti aduci nevast'a a-casa... de-ace'a ai sapatu... dupa... auru. O, da, o sciú! câtu te trudiái si lucrái cá desperatu, inse noroculu n'a voítu se-ti suridia!“

„Si ce e mai multu, inca si afurisitul de Mânca-auru, pre totu pasiulu urmarindu-te, se siliá inadinsu a te intunecá si a-ti rapí pe ace'a unica fiintia, carea ti-ar' fi inveselitu dîlele-ti posomorîte. Dênsulu intocmai cá uliulu celu tiranu, carele rapesce porumbulu nevinovatu — voiái se-ti rapésca... mirés'a. Tu inse n'ai desperatu, ci din contra aveái nadejde, cá ti-se-va imbunatatí sór-

tea,... si éta cá ti-a si fostu mai partinitória! Ha! inse acum te aducu... palidu si fâr' de viétia, si lînga tine lucescu nenumeratele globurile de auru curatu... Auru afurisitu!“ — strigá ea de-odata multu agitata. — „Luati! luati! duce-ti totu! numai pre fiiulu meu dati-mi-lu ér' inapoi própta betrânetieloru mele, si bucuria vietiei mele!“

In fine betrân'a se mai linisçi, 'si trase éراسi la locu nafram'a de pe capu, carea in dorerea s'a a fostu datu-o inapoi, 'si tocmi si 'si puse in ordine pèrulu celu caruntu ce-i caduise pe frunte. Dupa ace'a, cá-si-cum s'ar' fi crezitu dintr'unu somnu, 'si frecá mai de multe ori ochii, si privindu in giurulu seu... me observá pre mine.

„Dee-ti D.-dieu bine!“ dîsè ea, apropiându-se de mine. „Acolo unde siedi tu, a siediutu elu de multe ori, mâncându-si prândiulu seracutiú.“

„Cine drag'a mea?“ intrebái eu prelînga tóte cá intielegeám totu lucrulu din cele petrecute mai inainte.

„Cine?... dar' Bucuru, fiiulu meu!“ dîse ea cá m restitu. „Inse“ adause cu vóce mai domóla, „Ah, da! Eu am uitatu cá tu esci strainu. De unde se o fi sciutu tu?“

„Vei fi ostenita, bunica!“ dîsei eu, „suirea acestui délu e cá m ostenitiósa. Vîno! siedi si te odichaesce puçinu!“

„Dreptu ai!“ respunse betrân'a, „drumul din satu pân' aci e cá m piedîsiu, si eu fiindu betrâna, abiá me mai tiênu, petiórele-mi slabe. Alt'cum de câte ori veniám se cercetezu pre fiiulu meu, totu-de-a-un'a trebuiám se odichnescu in acestu locu.“

Intr'aceste se asiediá betrân'a pre covoru josu, vis-à-vis de mine.

„Audi!“ dîsè ea dupa o mica pauza. „De tine 'mi place, faci'a t'a spune, cá esci omu bunu!“

„Ti multiamescu, bunico, pentru vorbele-ti magulitóre,“ replicái eu suridiéndu.

„Nici-decátu...“ dîsè ea. „Tu nu esci cá si cei de-acolo de josu,“ replicá de nou, aretându cu mân'a mâniósa spre vale.

Numai chiar' ace'a am voítu se-ti spunu, cá ochii suntu oglind'a inimei; intrênsii vedi icón'a sêmtieminteloru. Tu ai o inima buna, si ah! ace'a e atátu de rara pre pamentu!“

Apoi éراسi tacú betrân'a si-si plecá capulu pre mâni; ci indata se scolá si pasi iute inaintea mea.

„Straine!“ dîsè dêns'a, „cugeta numai, ómenii cei blastamati si fâra rusne de acolo de josu dîcu: cá eu asiú fi o nebuna! Pre D.-dieu inse 'ti spunu, pre D.-dieu! cá eu nu sum...“

Ah! nimenea nu scie ce nutresce, ce sêmtie inim'a sfasfata si plina de dorere a unei mame nenorocite, nimenea nu scie, cá si eu sum un'a dintre aceste... 'su o mama nenorocita si démna de compatimire, dar' nu o... nebuna!“

(Va urmá.)

LUCRETT'A FRENTIU.

Strad'a Carmen Sylv'a.

— ROMANU. —

(Urmare.)

XXXIV.

Unu versu uitatu.

Concertele din gradin'a „la pomulu verde,“ in Tênipesci se succedáu cá si mai nainte, dar' publiculu se rarise din anu in anu, cà-ci afacerile eráu in decadentia.

La banc'a din Tênipesci, obvenira asiá de mari schimbari, încátu nu se mai gasiá acolo nici unulu dintre vechii functionari. Lusticu murise, Smaltiu gasise altu postu mai bunu, Traianu éra dupa-cum scimu, devenise omu de litere. Si dintre consilieri murise cea mai mare parte, numai Richter asistá mereu la siedintie cu zimbetulu seu dulceagu. Afacerile bancei mergeáu slabu, cà-ci succursal'a Patriei i luáse o mare parte din clienti si-apoi, dupa-cum am apucatu a o spune dejá, comericiulu preste totu erá in decadentia.

La succursal'a Patriei ajunsese dirigentu betrânulu Manuilu Icóne, cà-ci Talionu crediuse a face pe placu presiedintelui Urduga, care adâpostise pe fiulu seu, si-apoi Talionu insusi gasise intru ace'a unu clericu, care luáse in casatoria pe biét'a Ulpia, si nu mai erá avisatu a pricopsi pe vre-unu têneru cá se-lu póta apoi gineri.

Niculitia Barda erá adjunctu la succursala si totu-odata soçiu alu Catinecutiei. Nu scimu de care din cele dóue functii i-se urise mai tare.

Traianu 'si cladise o càscióra, colea afara in o mahala, si o asiediase dreptu in midiloculu gradinei.

Sér'a cându ceriulu erá instelatu se puneá pe balconu si visá, visá mereu.

Se mai ingrosiase puçinu si pèrulu incepteá a i-se încàruntá, desí nu aveá mai multu de trei-dieci si siése de ani.

De cându i-amu facutu pentru prim'a óra cunoscentia la concertu, trecuse tocmai diece ani, dar' fiindu-cà nu se insurase, totu printre têneri 'si aveá amicii, cu cari i placeá se faca excursiuni, cându mai mari, cându mai mici.

Pe Bucegiu nu mai fusese, cu tóte cà de mai multi ani 'si propusese in fie-care tótna se revisiteze acele locuri, care in memori'a s'a i-se presentáu cá lácasiulu adeveratei fericiiri, dar' in fie-care anu i-se opuse vre-o pedeca si nu-si potuse deci revedeá cu ochii visulu seu celu de auru.

„Sâmbat'a víitóre mergemu la Bucegiu,“ cu aceste cuvinte se introduce unu têneru amicu alu seu la dènsulu, „vfi si d.-t'a.“

„Pe josu?“

„Ba nu, càlari.“

„Da voiú vení. La ce óra plecamu de-aici?“

„Dupa diece.“

Sâmbata deminét'i'a unu conductu de cincí siése trasuri pline cu têneri imbracati toti in cos-

tumu de turisti, in capu cu pèlarii usiorele de písia impodobite cu pene de paseri, fie-care cu câte o càrja lunga de munti in mâna, cutrierá stradele orasiului.

Tóta lumea se opriá si privindu in urm'a loru cu unu zimbetu de placere diceáu:

„Facu o excursiune, de buna-séma pe Bucegiu!“

Érá in adevèru societatea care 'si propusese acésta tiénta si din care multu incercatulu amicu alu nostru Traianu Mistrelu făceá si elu parte.

Curs'a in trasura merse pâna la comun'a Branu. Aici prândíra; intru ace'a veniva conductorii cu caii comandati, si in povesci, glume si rîsete, cavalcad'a o luá in susu spre munte, mereu in susu.

Traianu din fire mai tacutu, nu participá la veseli'a generala, si fiindu totu-odata mai inaintatu in vârsta, prin urmare mai asiediatu, bá si cev'a mai greoiu, remase puçinu mai pe urm'a celoru-lalti, ér' unulu dintre conducatori 'si socoti de datori'a s'a, cá se remâna lînga elu si se-i tiénta de urítu, spunèndu-i un'a alt'a.

„Adi par' cà-i serbatóre,“ dîsè George conductoriulu.

„Da!“

„Taierea capului sf. Iónu, déca nu me in-sielu,“ continuá George.

„Asiá-mi pare si mie,“ afirmá Traianu căm contrariatu, cà-i acésta cestiune nu-i presentá nici unu interesu si-lu conturbá in gândurile s'ale cari rataciáu departe, inse nu departe in spatiu, ci departe in tîmpu.

George séu cà nu intielese neplacerea ce produceá conversatiunea s'a asupr'a lui Traianu, séu cà erá tare preocupatu de obiectulu seu, ori din o cauza ori din alt'a urmá inainte.

„Suntu dara tocmai diece ani, cându pentru antái'a data am mersu cá calauzu pe Bucegiu, si de-atunci necontenitu 'mi urmezu acésta meserie!“

„Diece ani!“ esclamá Traianu surprinsu, cà-ci si elu in momentul de plecare 'si aduse a-minte, cá dupa dat'a dilei eráu diece ani de cându facuse ace'a memorabila excursiune „la omu.“

„Da, si-mi pare cá-si-cându ar' fi fostu numai eri. Scíu, cá si acum, cà erá o cocóna cu dóue coconitie si cu unu coconasiu pe care i-am calàuzitu.“

„Dar' n'ati mersu pâna „la omu“ ci v'ati intorsu dela schitulú Jalomiti'a,“ dîsè Traianu, care resèntiá o duiósa placere a se intretiénè cu acestu omu simplu despre ace'a fiintia, care avuse o in-rîurire asiá de mare asupr'a sortii s'ale si pe care nu o uitase si nu o poteá uitá nici-odata. George de buna-séma vorbiá despre societatea din care Corali'a facuse parte.

„N'am mersu nu pâna „la omu“ ci ne-amu intorsu dela schitu,“ afirmá George si plinu de mirare căutá in faci'a lui Traianu.

„Me temu, cà d.-t'a esci unulu din acei domni,“ dîsè elu apoi, „care a-ti venitu cu cev'a mai in urm'a nóstra la schitu.“

„Da, suntu!“ replică Traianu, dar' nu mai adause nimicu.

George i mai spuse câte tóte povestindu-i feliu de feliu de patianii, ce avuse prin muntii Bucegiului, dar' Traianu nici că 'lu mai întielegeá.

Sufletulu seu 'si revocase cu doru si jale totu ce se petrecuse in peșter'a schitului între elu si Corali'a. Ce lucru puçinu si de nimicu in ochii altor'a, o lume întréga de fericire si de dorere, de dulcétia si de amaratiune pentru Traianu.

Drumul deveniá totu mai repeditu, mai neumblatu, acum se prefacuse in plaiu de munte, alocurea in càrare îngusta. Tovarasi cei tēneri ai lui Traianu nu mai alergáu in trapetu, ci mergeáu acum si ei incetu, frumusielu in pasu.

„Mi-e téma că de séra nu vómu poté mâneá la schitu,“ dișe unulu dintre turisti.

„La schitu,“ replică George conducatoriulu. Unde ve gânditi. Am plecatu la patru din Brannu, pâna in Jalomiti'a suntu siese césuri, ni s'ar' face nópte tocmai la „plaiulu reu,“ diu susu de vam'a dela Gutau.“

„Domniat'a dicitu dara se dormimu la Gutau,“ întrebă turistulu.

„Dieu că va fi mai bine!“ replică George.

Asiá se si facu. — Cu tóte că erá luna, turistii primira ospitalitatea plaiesiloru unguri si dormira in paturile loru, inse vre-o dóue óre numai, că-ci pe la trei deminétia se scolaru si se prepararu de duca.

Erá o nópte minunata, o positiune rapitóre. In drépt'a paretii cei stāncosi ai Bucegiului, in stāng'a platourile terasate ale paduriloru prin cari venise, ér' de-asupr'a loru, ceriulu azuriu cu miliardele de stele si cu regin'a noptii. Unu aeru frescu, invioratoriu, nu prea rece. Maiestós'a tacere a noptii si a muntelui adormitu.

Tēnerii amici ai lui Traianu fura atātu de impresionati de acésta sceneria tainicu-incāntátóre, incātu spontaneu formaru o grupa si cu privirile redicate spre ceriu intonaru o melodia doiósa.

Lun'a dórme maestósa
Preste déluri preste vai,
Er' tu scump'a mea frumósa
Esci descépta si suspini.

„Ah, scump'a mea frumósa, unde esci tu,“ oftă Traianu in sine. „Dar' ori unde ai fi, esci mórta pentru mine!“ adause elu apoi.

„Plaiulu reu,“ pe care trebuira se-lu tréca pentru a merge din Gutau la Strunga, unde este punctulu vamalu romānescu, erá in adeveru o póteca periculósa; dar' multiamita calusieiloru de munte, cari călcáu atātu de siguru incātu trebuia se te minunezi de ei, nu se întēplă nici măcaru unu singuru pasu gresitu, cu tóte că nu se luminase inca de diu.

De-abiá cându ajunsera susu pe muchi'a muntelui, unde prin o curmatura a crestei s'ale natur'a formase o uriasia strunga, diorii se arátaru spre stāng'a turistiloru.

In drépt'a că vre-o suta, dóue de pasi dela strunga, de vale erá o ticalósa coliba, care representá „oficiulu vamalu“ si unde turistii aveáu se-si indeplinésca formalitatile de trecere.

Dar' domnii functionari dormiáu de siguru. Nu se vedeá nici unu sufletu afara de dorobantiulu solitariu, care că sentinel'a frontierei romāne, stateá cu pușc'a la umeru, pe prisp'a colibei si priviá la cei sositi.

Preste puçinu, atrasu de sgomotulu ce faceáu turistii, se aretă in usi'a colibei unu personagi, care cu totu frigulu de deminétia nu erá imbracatu decātu numai in o camesia de nópte nationala cusuta cu pui de arnicu negru si rosii.

Erá incheiatu, nu-i vorba, la gútu cu o chietóre rosie, dar' peptulu seu cu tóte astea stateá golu si se oferiá asiá neacoperitu sarutarei vēntului matinalu si aspru, care veniá de pe piscurile maretului Bucegiu.

Josu in valea Jalomitei o bruma grósa acoperiá érb'a cu unu vèlu ghetiosu si cu tóte astea acelu personagi din usi'a colibei pareá a se sēmti că si sub ceriulu Nizei séu alu Genevei, la bordulu mării.

Erá comandantulu pichetului si totu-odata vamesiulu punctului „Strunga,“ erá cerberulu care paziá intrarea in regatulu romānu, dar' unu cerberu fórtu tratabilu, care nu refusá de a luá o gura de cognacu din o butelca ce-i presentaru turistii si care in locu de ale vizá pasiápórtele le dori petrecere buna.

Cám pe la optu óre cavalcad'a nóstra sosise la Schitulu Jalomiti'a, unde descalecara cu totii impreuna.

Calugarii eráu in besericutia. Tēnerii intraru cu totii că se asiste la liturgie. Traianu inse remase afara in peștera si ce'a ce se petrecu in sufletulu seu erá mai multu că o rogatiune, rostita dupa vre-unu tipicu. Cu fervóre se rogá la atotopotintele dar' nu pentru fericirea s'a, ci pentru ace'a a fiintiei pre care o iubise mai multu in lume si pe care o iubiá chiar' si acum.

Acésta rogatiune spontanea pareá a-lu fi umplutu cu taria, pareá a-i fi datu din balsamulu credintiei, că-ci tristeti'a si amaratiunea, ce-i cuprinse sufletulu totu mai tare, din ce se apropiase mai multu de schitu, i-se luáse de pe inima pentru a face locu unei doreri mai line.

'Si reaminti pána si cele mai neinsemnate momente ale primei s'ale intēlniri cu Corali'a. Colea lānga pārlazu o vedise pentru prim'a óra si — sarindu preste undele spumegóse ale Jalomitei sboráse la ea. Dincolo la intrarea peșterei stase Catincuti'a si cetise.

Ce inscriptiune i atrasese óre atentiunea.

Traianu incepu se caute. Mintea s'a erá asiá de captivata de imaginile souvenirului incātu uitase, că unu spatiu da diece ani 'lu despartise de-acele momente dulci si că in acestu tēmpu de diece ani, multe din inscriptiuni se voru fi stersu, ér' altele se voru fi adaogatu din nou.

Amiculu nostru nu se gândi la ast'a ci căută . . .

De-odata se oprí uimitu.

Fie-care resuflare
 'Mi pareá cá si-o saltare,
 Si credeám dintr'o privire
 Se sorbu lumea de iubire,
 Inim'a se-mi crésca, crésca,
 Lumea 'ntr'éns'a se 'nflorésca.

30 Aug. 1886.

C. M.

Aceste versuri eráu scrise cu creionu de o mâna delicata — de ieri numai. Aceste versuri eráu ale s'ale proprie, nisce versuri nepublicate, pe care le uitase c' totulu, de care inse acum cá prin o minuue 'si aduse a-minte, cá eráu dintre acele, ce le dase Coraliei la acelu balu memorabilu, cându se logodise cu ea in taina.

Inscriptiunea erá de ieri si semnata cu literele C. M. — Corali'a Moleanu.

Nebunia! Corali'a nu se mai scriá Moleanu, erá maritata, o numiá Furculici.

Cine scie unde ajunsese versurile s'ale din mânila ei, si ce baietiandru, care nici nu-lu cunosceá, de a cărui esistintia nici elu nu aveá nici o sciintia, le reproducuse ieri cu creionu acolo pe paretii de pétra picuratóre a peșterei!

Traianu ar' fi doritu se ispitésca pe calugari; dar' totu cuprinsulu schitului se aflá la slujba in besericai, ér' soții sei, dupa ce-si satisfacura curiositatea, esíra pâna-ce nu se terminase serviciulu divinu si dioriáu de plecare.

(Va urmá.)

TEOCHAR ALEXI.

GALETORIA INPREGIURULU PAMENTULUI IN OPTU-DIECI DE DÍLE.

De A. d'Ennery si Jules Verne.

(Finea.)

Scen'a 6.

Cei dinainte, fâra Fogg.

Passep. (la o parte): Mr. Corsicanu, unu hotiu? Cine si-ar' fi inchipuitu vre-odata un'a cá ast'a?!

Aonda (câtra Nemea): Serman'a mea Nemea!

Nemea: De ce me plângi?

Aonda: Ce desamagire pentru serman'a t'a inima.

Nemea (cu mândrie): Fii linișcita, sorò! Nici odata nu va iubi Nemea pre unu omu, care nu e demnu de stim'a si de respectulu ei! (cade pe unu scaunu.)

Arch. (aréta spre lantiurile de mâna ce le tiénu politistii gat'a): Numai unu momentu, domnulu meu, si-apoi câtu despre mine, poti se me puni in lantiuri. (pasiesce spre Nemea): Me poti iertá, nobila dama, fiindu-cá mi-am redicatu ochii pâna la d.-t'a? (observa cá Fix 'lu fixéza ageru cu ochii si murmura la o

parte): Nici macaru o silaba nu-i potu spune si ast'a o numescu ei dreptate!

Nemea (a luat unu condeiu de pe mésa si a scrisu câtev'a cuvinte pe o hârtia): Ací e ultimulu meu cuvântu! (i-dá lui Archibald unu biletu, Archibald vré se cetésca): Nu, nu acum, o vei ceti numai — cându vei fi departe de ací!

Arch. (vêra biletulu in busunariulu dela peptu la inima): Si-acumu, voi ómeni ai legeri, veniti încóce, eu suntu gat'a! (intinde mânila, cá se-i puna lantiurile.)

Fix (i-i pune lantiurile la mâni): In fine!

Unu servitoriu de telegrafu: (intra repede si-i dá lui Fix o telegrama): O telegrama expresu pentru Mr Fix!

Fix (ia telegram'a): Pentru mine dela presidiulu din Londr'a! — Aha, suntu instructiunile ce le asteptu! (cetesce): „Sistéza imediatu urmarile!“

Aonda si Passep. (surprinsi): Cum?

Fix (cetesce mai departe): „Hotiulu care nu paraisce nici-odata Londr'a, se afla de 8 díle in mânila nóstre.“

Aonda si Passep. (veseli): Ce spui?

Fix (perplesu): Se fia cu putintia?!

Passep.: Dér' cetesce mai departe!

Fix (tremurându): „Se afla — de 8 díle in mânila nóstre si Banc'a érași in posesiunea banieloru ei.“

Arch. (zimbindu): Atunci vei fi asia de bunu si 'mi vei dá si mie indereptu pe ai mei!

Passep. (catra Archibald): Asia dara nu poti fi d-t'a ...

Aonda (uimita dar' cu bucurie): Archibald nevinovatu?!

Fix: Atunci pentru-ce mi-ai spusu, cá d.-t'a ...

Arch.: Hei, pentru-cá totu-si se te poti linișci pușintelu!

Fix (i dá pung'a cu banii machnitu): Suntu pierdutu! — Nu mi remâne altu cev'a de facutu, decâtu se-mi dáu dimisiunea! (ese siovaindu, politistif fi urméza.)

Arch. (catra Nemea): Si d.-t'a, scumpa Nemea, n'ai se-mi spui nimicu?

Nemea: Nimicu!

Aonda si Passep.: Cum?

Nemea: Cetesce ce ti-am scrisu!

Arch. (scóte biletulu si cetesce): „Celu mai mariimosu dintre toti mincinosii! Inim'a mea te intielege si admira generositatea d.-t'ale! — Nemea.“

Aonda: Dar' cum ai cunoscutu cá s'a acusat unu falsu?

Nemea (plina de sêmtieméntu): Fiindu-cá 'lu iubescu!

Passep. (striga plinu de bucuria): Victoria! — Asi'a 'mi place si mie! Ah, ce bucuria va avé bunulu meu stapânu, cându va audí tóte acestea!

Aonda: Oh, de-amu poté fi martori ai triumfului seu!

Arch. (se uita la orologiu): Potemu fi, — e cu putintia inca!

Toti: Cum?

Passep.: Trenulu a plecatu!

Arch. (cu incredere): Nu face nimic! Ve voi arată, că nu înzadaru am fostu în scôl'a lui Mr. Fogg, — 'mi adunu merite pentru „Clubulu Excentricu“ si iáu unu trenu separatu! (esu toti.)
(Cortin'a cade.)

Tabloulu 15.

Trei nunte deodata.

(Sala mare în noulu palatu alu „Clubului Excentricu“ din Londr'a construitu si împodobitu bizaru din diferite feluri de stilu architectonicu; giuru împregiuru palmi si alte plante înalte, iluminare feerica. Mobilare bogata. Unu mare si pomposu orologiu în paretele din mijlocu arêta la redicarea cortinei 8 ôre 45 minute si se mișca minutariulu înainte, asia că publiculu 'lu vede în tîmpulu scenelorurmatore.

NB. Acî se potu intercalá dantiuri si cântece, care glorifica serbarea de înangurare a noului palatu alu Clubului; în casulu acest'a s'edu déjà pe scena toti membrii Clubului cá publicu; êr' déca nu se face nici o productie, atunci servitorii stau postati la usi în bogatele livrele si domniî intra, la redicarea cortinei, din odaile laterale în sala. În casu că se dantieza si se cânta, se întielege de sine, că orologiuulu trebuie îndreptatu asia, că abia la începutulu dialogului ce urmêza se arete 8 $\frac{3}{4}$ ôre.)

Scen'a 1.

Flanagan, Stuart, Ralph, Sullivan, membri de ai Clubului, servitori.

Flanagan: Serbarea nôstra e stralucita, ast'a trebuie se-o marturisescu.

Stuart: Se crede omulu transpusu de pe negurosii tiermi ai Tamisei într'unu palatu de Dîne alu Arabiei.

Sullivan: Si tôte astea nu ne costa nici mai multu nici mai puçinu decâtu milionulu — ce-lu vomu câscigá preste unu sfertu de ôra.

Ralph: Nu cumv'a ve pare reu de acêst'a?

Flanagan: Nici decumu, — nu poteámu întrebuintiá banii mai nobilu si mai corespundietoriu.

Sullivan (zîbindu): Bietulu Fogg!

Stuart (arêta la orologiu): Nu triumfati prea de tîmpuriu, domniloru! — Numai cându orologiuulu a sunatu ultim'a batera a ôrei 9, numai atunci suntemu noi învingatorii!

Ralph: Ridiculu! Cându a sositu ultimulu trenu dela Liverpool?

Flanagan: La 7 ôre 23 minute, — si celu mai apropiatu trenu sosese abia dupa mediulu noptii!

Sullivanu: Atunci stâ bine caus'a nôstra, — căci déca amicul nostru Fogg ar' fi intratu în Londr'a la 7 ôre 23 minute, atunci ar' fi déjà acî în Clubu.

Stuart: Ast'a-i adevratu!

Flanagan: Scie Domnedieu unde s'a ratacitu! Peste 9 minute au espiratu cele 80 de dfile si dela plecarea lui n'avemu nici o scire despre elu!

Sullivanu: De-sî telegrafulu i-a statu la dispositiune pretutindenea!

Ralph: Oh, a pierdutu, de o suta de ori a pierdutu! — Eri a intratu în postu vaporulu „China“ din New-York, pe care cu tôte astea ar' fi trebuitu în modu necesaru se-lu folosêca déca

voia se sosêca tocmai la tîmpu! — Éta acî „Gazet'a navei“ cu list'a caletoriloru, — gasescu în ea o multîme de ômeni dar' nici unu singuru Fogg.

Stuart (se uita la orologiu): Inca 8 minute!

Flanagan: În celu mai favorabilu casu amicul nostru a sositu pâna în Americ'a de nordu si astfelu va fi în Londr'a preste 16 ori 18 dfile.

Sullivan: Hei, ada încôce siampania! Trebuie se fimu echipati!

Stuart: Marturisescu că eu suntu puçintelu agitatu! — Inca 6 minute!

(Se aduce siampania. În odaile laterale incepe dantiulu.)

Unu servitoriu (intra): Afara suntu nisce ômeni cari dorescu se vorbêca cu Mr. Fogg!

Toti (stau unu momentu nemișcati): Cum?

Ralph: Mr. Fogg?

Stuart: Ce se 'nsemneze ast'a?

Sullivan: Asiadara ômenii 'lu credu acî? — Trebuie se fia o eróre?

Ralph: Care se va lamuri indatu (catra servitoriu): Ada pe ômenii acei'a înlauntru?

(Orologiuulu arêta 4 minute înainte de 9.)

Scen'a 2.

Cei dinainte, Archibald, Passepartout, Aonda, Nemea, Margaret'a, domni si dómne.

Archib. (adresându-se catra membrii Clubului): Unde e? — Unde e Mr. Fogg.

Stuart: Cu Mr. Phileas Fogg doriti se vorbiti, domnule?

Arch.: Negresitu, — dar', nu-lu vedu!

Sullivan: Da, dar' e în Londr'a?

Arch.: De siguru! — Trebuie se fia déjà acî!

Ralph: N'a aparutu inca!

Toti (adeca ai lui Fogg uimiti): Cum?

Passep. Domnedieule preapotentu! — Atunci totulu e pierdutu!

Arch.: Atunci se nu fi sositu trenulu separatu dela Liverpool?

Passep. Pôte s'a întemplatu vre-o nenorocire pe calea ferata?

Sullivan: Noi n'amu auditu nimicu!

Ralph: Tacere, domniloru! — 9 ôre!

(Orologiuulu începù a suná 9 ôre.)

Arch. (cu vóce pierduta): Grozavu! — Tôte sperantiele miele suntu nimicite!

Aonda: Oh, scumpe amice -- iubitululu sufletulu meu, — audfme!

(La batai'a a 7-a a orologiuului grupulu se imparte în dône parti în fundulu scenei. La a 8-a bataia intra Fogg în toaleta de balu si în momentulu de a-si îmbracă definitivu manusi'a a dáu'a.)

Scen'a 3.

Cei dinainte, Fogg.

Fogg: Buna sér'a, domniloru!

Toti (înarmuriti): Chiar' elu!

Aonda: (plina de bucuria alêrga în braçiele lui): Multiamita ceriului!

Nemea: Dar' cum s'a întemplatu întardferea ast'a nôua?

Fogg: Ve rogu se me iertati, — manusiariu m'a facutu se asceptul!

Ralph: (catra toti): Unu „urra!“ se strigamu pentru presedintele nostru Phileas Fogg!

Toti: (striga): Urra!

Flanegan: Ai câscigatu, amice!

Stuart: A câscigatu stralucitu!

Arch.: Si onóre si bani!

Fogg (imbraçiosiandu pe Aond'a): Si o soçia iubita! — Dar' Archibald —

Arch.: Nu mai e hotiu!

Passep.: S'a jertfitu pentru d.-t'a.!

Arch. (intinde Neneei mân'a): Resplat'a éta-o, mirés'a mea!

Passep. (catra Margaret'a): Si aci a mea!

Marg.: Dar' 'mi vei fi si credintiosu?

Passep.: Ba mai multu inca: „Excentricu!“
(Cortin'a cade.)

IN REVERIE.

— Poesia in prosa. —

... O vedu adese in visurile mele, in meditariile mele!

In radiele disparénde ale sórelui, in frumosulu amurgu alu serei, vedu faci'a ei stralucitóre.

E totu ea! E totu copil'a frumósa cu perulu negru, cu guriti'a rosia, cu faci'a alba; e totu ace'a, care asia de multu me farmecase. E totu ace'a, pre care o iubiám cu atát'a focu. E totu ea! ace'a, care parasindu acésta lume desiérta lasase unu golu in inim'a mea, — unu golu, pre care nu credu se-'lu mai póta umplé vre-o fientia in lume.

Par'-cà o vedu in ultimele s'ale momente cându galbena si slaba, priviá cu ochii sei lucitori spre mine. Voiá se díca cev'a, o precepeám dar' vócea-i amuti, numai ochii sei càutáu spre mine cu atát'a tristétia cu atát'a doiosia, càtu lacremi fierbinti incepura a picá din ochii mei.

I strînsei cu affectiune recitele mâni, incarcândule de sarutari fierbinti. — Dar' ce folosu?..

Unu „nu... me... uitá... càci... te-am... iubit... in... tó... ta vi... é... ti'a mea!“ — mai esí cu greu de pre buzele s'ale, si apoi... intorcându si privirile spre parintii sei... tacù pentru totu-de-a-un'a...

Plânseiu cá si unu copilu, si in diu'a in care o inmorméntara, stám tacutu, chiar' cá si o statua rece de marmora. In desiertu fura tóte nisuintiele amiciloru mei de-a me face se vorbescu cev'a in dñu'a ace'a — taceám cu inim'a sdrobita de dorere.

De atunci o plângu neincetatu.

Cà-ci ce-mi mai si folosese viéti'a, cându ace'a carea sperám cà-mi va indulcí órele triste ale vietiei, nu mai este...

AURELU C. DOMSI'A.

DIVERSE.

Cronica. — Sesiunea anuala a Academiei romane s'a deschisu in Bucuresci in 3 Aprilie n. la 1½ óra d. am. in present'i'a Maiestatiloru Loru Regelui si Reginei României.

La sosire, Maiestatile Loru au fostu intemperate de d. M. Cogalniceanu, presedintele Academiei, care oferí gratiósei Suverane române unu mândru buchetu, de d. D. Sturdz'a, secretariulu generalu alu Academiei, de d-nii Aurelianu, generalu-adjutantu Falcoianu, Hajdeu si doctorulu Brânza, care asemenea dete unu buchetu de flori Reginei.

In sal'a siedintieloru se afláu toti membrii activi ai acestei inalte Adunari.

M. S. Regele, dupa-ce, cá preside de onóre a Academiei, luà locu in fotoliulu presedintialu, rostí urmatóri'a cuvântare:

— „Cu prilegiulu ântâiei întêlniri a Academiei, in anulu acest'a, Regin'a si Eu venimu cu bucuria in midiloculu d.-vóstre spre a Ve aduce in persóna salutarile Nóstre cele mai calduróse.

Neincetatu urmarimu lucrarile d.-vóstre si constaciamu cu vie placere, cà prin sêrguinti'a si mucc'a membriloru Academiei, sciinti'a si istori'a nóstra a fostu inzestrate cu unu materialu pretiosu si insemnatu. Academ'i'a a deschisu ast'feliu unu isvoru bogatu, care ni-a desvêluitu trecutulu si care este meritu a serví generatiuniloru viitóre cá se apreçieze impregiurarile grele pe cari tiér'a le-a strabatutu pentru a ajunge la inaltîmea de astadi.

Urându cá lucrarile d.-vóstre se fia roditóre si *Academ'i'a se devie adevèratulu focaru alu sciintiei, care tre've se incaldiésca si se lumineze totu resaritulu, declaru sesiunea Academiei deschisa.* —

La acésta cuvântare, acoperita de aplause, D. Cogalniceanu, respundiéndu intr'unu limbagiu adêncu gânditu, sfêrsí ast'feliu:

„Noi, mèdularii Academiei, vomu càutá se fimu totu-de-a-un'a la inaltîmea cugetarii Maiestatiei Vóstre.“

Dupa acést'a, Regele oferí Academiei oper'a Augustei Suverane, membra de onóre a Academiei, intitulata: „Cugetarile unei Regine.“

La care d. Cogalniceanu se grabí a multiamí din partea Adunarei, adaugându:

„August'a nóstra colega, nu prin vorba ci prin fapta, este podób'a acestui Corpu, asupr'a càru'i'a se resfrânge, mai multu decátu talentulu, geniulu Seu.“

Apoi d. Dimitrie Sturdz'a a cetitu unu raportu asupr'a lucrariloru Academiei pe anulu 1887--88.

Dupa ace'a d. Cogalniceanu cetí program'a lucrariloru pe anulu curente.

Apoi d. I. Calenderu, cu învoirea Majestății S'ale, dăte cetire unei interesante precuvântări la Istori'a originiei dreptului.

D. A. Odobescu, urmându d-lui Calenderu, ceti o dare de sēma asupr'a mai multor documente descoperite de d-s'a în archiv'a Parisului.

Dupa acēst'a Regele declară siediuti'a terminata.

Înainte de plecare, Regele și Regin'a se întretiēnura cu multa buna-vointia cu toti membrii presenti, ēr' la 3 ore parasira palatul Universității.

Visita prē înalta. Se dīce cā M. S'a Monarchulu nōstru Franciscu Iosifu I. ar' avē de gāndu se viziteze în primele zile ale lunii Iunie pe Regele Romāniei Carolu I. la Sina'i'a.

Fortificarea Bucureștilor. Camer'a romāna a votatu unu creditu de 8.000.000 franci pentru continuarea lucrărilor de fortificațiuni a capitalei București.

Bugetulu Romaniei pe anulu 1888—89 cuprinde atātu la venite cātu și la cheltueli cifr'a de 181.066 314 franci.

Poetulu M. Eminescu i-s'a votatu priu Camer'a romāna o pensiune viagera de 250 lei pe luna.

Bancnotele de 1 fl. emise în 7 Iuliu 1866 se voru mai primi cā se se schimbe cu altele numai pāna la finea lunii Iunie a. c. Petitiunile trebuiesc timbrate și adresate ministrului comunu de finanțe.

Bibliografia. — O noua scriere a Reginei Romaniei. M. S. Regin'a Romāniei a datu publicității un'a dintre cele mai pretioșe lucrari ale bogatului seu spiritu. — „Cuvinte sufletesci“ de Carmen Sylv'a suntu o bogăție de idei umanitare, religiōse și sociale. Cā limba, nou'a lucrare a M. S'ale e modelu de limba romāneșca.

Speramu cā nou'a lucrare a M. S'ale se va pune în vëndiare și ast'felu se va dá publicului potinti'a de-a si-o procură.

Almanachulu societății academice social-literare „Romāni'a Juna“ din Vien'a. Tomulu II. a aparutu în editur'a aceleiasi societăți avēndu urmatoriulu cuprinsu: „Scapata de suferintia“ Novela de Carmen Sylv'a. — „Ovidiu“ Actulu celu nou de Vasile Alexandri. — „De ce nu-mi vii“ și „Kamadeva“ Poesii de Mihailu Eminescu. — „Din experintie“ de Titu Maiorescu. — „Conștiinți'a nationala“ de A. Mocsonyi. — „Donna Serafina“ de A. Naum. — „Epistola lui Naum.“ Poesia de Jacobu Negruzzi. — „Cânteculu dorobantiului“ și „Cânteculu tunarului“ poesii de I. Nenitescu. — „Fântân'a Blandusiei“ și „Pastelu iaponezu“ poesii de D. C. Olanescu. — „Visurile“ poesie de Matild'a Poni. — „Educațiunea nationala“ de J. Popescu. — „Solidaritatea intereselor“ de I. Sbir'a. — „Bobocelu“ Novela de I. Slaviciu. — „Despre elementele chemice“ de N. Teclu. — „Intellectualitatea“ cā nota esentiala a plăcerii estetice și morale, de S. Velovana. — „Seraculu“ poesie de J. Vulcanu. — „Characterulu lui Stefanu celu mare“ de A. Xe-

nopolu. — „Linistea“ poesia și „Fric'a“ novela de D. Zamfirescu.

Pietiuulu unui esemplariu trimisu franco-recomandatu e 2 fl. 20 cr., și se pōte procură și dela Redacțiunea acestui diuaru.

GLUME.

Femeia perfecta. — La unu statuaru.

— Ah! ce frumoșă femeia!

— Da, este perfecta.

— Nu-i lipsesce decātu facultatea de a vorbi.

— Tocmai pentru ast'a e perfecta.

Servitoriul credinciosu pana la mōrte. Domnulu M. erā unu beutoriul de prim'a categoria. Într'o di, dupa-ce golise mai multe butelii, dise cātra servitoriulu seu:

— Ioane, asiā mi-e de sete, încātu asiū bē pana asiū mori.

— Oh! d.-le, — dise servitoriulu, — dā-mi atunci voia se moriu cu d.-l'a.

Dōne lumi. — Ce-mi pasa mie de lume, diceā într'o dī unu soțiu cātra nevēstă-s'a, tu singura esci lumea mea.

Camerist'a, ce se aflā în camer'a de alături, audi aceste cuvinte și cāndu preste cāteva zile, domnulu i-i fece ore-care propositiuni amorōse, ea i-i dise:

— Ei, d.-le, ai se-ti uitu prea curēndu lumea.

— Taci, nārōda, dise soțiuulu, nu scii tu cā suntu dōne lumi: lumea vechia și lumea noua?

Costumu de Vinerea mare.

Proprietariu, Redactoru respundictoriu și Editoriu: NICOLAE FEKETE-NEGRUTIU.

Gherl'a. Imprimari'a „Auror'a“ p. A. Todoranu 1888.